

Czwartek, 16 marca 2017 r.

P8_TA(2017)0094

Sprawozdanie w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2016 dotyczącego Czarnogóry

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2016 dotyczącego Czarnogóry (2016/2309(INI))

(2018/C 263/20)

Parlament Europejski,

- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej przyjęte w dniach 19–20 czerwca 2003 r. i załącznik do nich zatytułowany „Agenda z Salonik dla Bałkanów Zachodnich: w kierunku integracji europejskiej”,
- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony z dnia 29 marca 2010 r. ⁽¹⁾,
- uwzględniając wynik posiedzeń konferencji akcesyjnej UE–Czarnogóra na szczeblu wiceministrów w dniu 30 czerwca 2016 r. oraz na szczeblu ministerialnym w dniu 13 grudnia 2016 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 26 czerwca 2012 r. zawierające decyzję o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z Czarnogórą w dniu 29 czerwca 2012 r. oraz konkluzje z dnia 13 grudnia 2016 r., które zyskały poparcie zdecydowanej większości delegacji,
- uwzględniając siódme posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia między Czarnogórą a UE, które odbyło się dnia 20 czerwca 2016 r. w Brukseli,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 9 listopada 2016 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2016 r. (COM(2016)0715) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji zatytułowany „Sprawozdanie za rok 2016 dotyczące Czarnogóry” (SWD(2016)0360),
- uwzględniając deklarację końcową przewodniczącego szczytu w sprawie Bałkanów Zachodnich, który odbył się dnia 4 lipca 2016 r. w Paryżu, oraz zalecenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego na szczyt w Paryżu w 2016 r.,
- uwzględniając decyzję ministrów spraw wewnętrznych państw członkowskich NATO z dnia 2 grudnia 2015 r. i podpisanie protokołu o przystąpieniu Czarnogóry do NATO dnia 19 maja 2016 r.,
- uwzględniając sprawozdanie końcowe misji obserwacji wyborów OBWE/ODIHR na temat wyborów parlamentarnych, które odbyły się dnia 16 października 2016 r.,
- uwzględniając wspólną deklarację z 8. posiedzenia Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego Społeczeństwa Obywatelskiego UE–Czarnogóra, które odbyło się dnia 8 listopada 2016 r. w Budwie,
- uwzględniając deklarację i zalecenia z 12. posiedzenia Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Czarnogóra, które odbyło się w Podgoricy w dniach 19–20 maja 2016 r.,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Czarnogóry,
- uwzględniając art. 52 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0050/2017),

A. mając na uwadze, że integracja euroatlantycka stanowi kluczowy priorytet polityki zagranicznej Czarnogóry;

⁽¹⁾ Dz.U. L 108 z 29.4.2010, s. 1.

Czwartek, 16 marca 2017 r.

- B. mając na uwadze dalsze postępy poczynione w negocjacjach akcesyjnych; mając na uwadze, że Czarnogóra jest obecnie uważana za najbardziej zaawansowany kraj w procesie akcesyjnym; mając na uwadze, że ramy prawne w dziedzinie praworządności są w znacznej mierze gotowe, a struktury instytucjonalne już zostały wprowadzone;
- C. mając na uwadze utrzymujące się obawy związane z polaryzacją krajowej sceny politycznej i bojkotem opozycji w parlamencie; mając na uwadze, że trwały dialog i konstruktywna współpraca między rządzącą koalicją a opozycją mają decydujące znaczenie dla utrzymania postępów w procesie akcesyjnym;
- D. mając na uwadze, że korupcja i przestępczość zorganizowana nadal stanowią poważny problem;
- E. mając na uwadze, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą uczestniczyć w grupach roboczych, w tym związanych z negocjacjami akcesyjnymi, wyrażają one jednak niezadowolenie z poziomu zaangażowania w kształtowanie polityki i możliwości dostępu do informacji; mając na uwadze bardzo niepokojący fakt, że niektórzy działacze organizacji społeczeństwa obywatelskiego są personalnie atakowani w mediach za pośrednictwem kampanii oszczerstw;
- F. mając na uwadze, że postępy Czarnogóry w zakresie rozdziałów 23 i 24 poświęconych praworządności mają zasadnicze znaczenie dla ogólnego tempa procesu negocjacji;
- G. mając na uwadze, że wolność słowa i wolność mediów stanowią podstawowe wartości UE i podwaliny każdej demokracji; mając na uwadze, że środowisko mediów w Czarnogórze jest głęboko upolitycznione, utrzymuje się cenzura i autocenzura, wywierana jest także presja ekonomiczna i polityczna na dziennikarzy;
1. z zadowoleniem przyjmuje stałe postępy w integracji Czarnogóry z UE; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Czarnogóra osiąga stałe postępy w negocjacjach akcesyjnych, odnotowując, że do tej pory otwarto 26 rozdziałów negocjacyjnych, a dwa rozdziały tymczasowo zamknięto; wzywa Radę do przyspieszenia negocjacji z Czarnogórą; zachęca do otwarcia i zamknięcia kolejnych rozdziałów w ramach negocjacji akcesyjnych w 2017 r.; wyraża zadowolenie z przyjęcia przez rząd Czarnogóry programu przystąpienia Czarnogóry do UE na lata 2017–2018; zachęca Czarnogórę do przyspieszenia tempa reform, do zwiększenia starań na rzecz spełnienia wszystkich kryteriów oraz do dalszego koncentrowania się na podstawowych elementach procesu akcesyjnego; przypomina, że istotne jest, aby osiągnąć konkretne rezultaty oraz wykazać się solidnymi i trwałymi wynikami w procesie wdrażania, zwłaszcza w dziedzinie praworządności, sprawiedliwości oraz walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną;
  2. wyraża uznanie dla właściwych organów za przeprowadzenie wyborów parlamentarnych w dniu 16 października 2016 r. w uporządkowany sposób, przy ogólnym poszanowaniu podstawowych wolności; zachęca do dalszego dostosowania do norm międzynarodowych; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że frekwencja była najwyższa od 2002 r.; z zadowoleniem przyjmuje zmienione ramy prawne, na podstawie których odbyły się wybory, ale odnotowuje utrzymywanie się pewnych uchybień administracyjnych, w tym po stronie Państwowej Komisji Wyborczej, jak również obawy dotyczące dokładności spisu wyborców i upolitycznienia wyborów;
  3. ubolewa z powodu czasowego wyłączenia internetowych platform komunikacji w dniu wyborów oraz ataku hakerskiego wymierzonego w witrynę Centrum Transformacji Demokratycznej (CDT) na kilka dni przed wyborami, co utrudniło prace organizacji społeczeństwa obywatelskiego monitorujących wybory; wzywa właściwe organy do szybkiego zajęcia się uchybieniami i zbadania rzekomych nieprawidłowości proceduralnych, w tym rzekomych nadużyć funduszy państwowych oraz nadużycia stanowiska, a także wszelkich innych zgłoszonych uchybień – przy zachowaniu przejrzystości oraz zgodnie z zaleceniami OBWE/ODIHR; oczekuje zachowania niezależności przez Państwową Komisję Wyborczą; jest zdania, że konieczna jest poprawa procesu wyborczego, aby zyskał on pełne zaufanie społeczeństwa; z ubolewaniem zauważa, że opozycja nie uznała wyników wyborów; dostrzega próby podważenia wiarygodności procesu wyborczego przez podmioty zewnętrzne oraz wynikające z tego problemy; oczekuje, że nowy rząd utrzyma zobowiązanie polityczne dotyczące procesu reform, i zachęca wszystkie partie polityczne do ponownego zaangażowania się w konstruktywny dialog;
  4. zauważa, że w ramach przygotowań do tych wyborów utworzono rząd zaufania wyborczego; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że był to proces prowadzony pod czarnogórskim przywództwem ponad podziałami partyjnymi;

Czwartek, 16 marca 2017 r.

5. z zaniepokojeniem odnotowuje próby wywierania wpływu przez Rosję na rozwój sytuacji w Czarnogórze, gdyż tego rodzaju zachowanie w regionie może prowadzić do dalszej destabilizacji Bałkanów Zachodnich; wyraża zaniepokojenie z powodu poważnych incydentów, w tym rzekomego zamachu stanu, do jakiego doszło w dniu 16 października 2016 r., i apeluje do wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz do Komisji, aby uważnie śledziły dochodzenia prowadzone przez właściwe organy; pochwała gotowość Serbii do współpracy w tych śledztwach; uważa, że ważne jest, aby odpowiednie służby państw członkowskich dzieliły się informacjami związanymi z tymi incydentami zarówno między sobą, jak i z wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawicielką oraz Komisją;

6. w dalszym ciągu jest głęboko zaniepokojony spolaryzowanymi nastrojami w kraju oraz bojkotem prac parlamentarnych przez członków opozycji; zachęca opozycję do skorzystania ze złożonej przez premiera Czarnogóry propozycji udziału w rządzie w zamian za zakończenie bojkotu; przypomina o konieczności ponownego zaangażowania się przez wszystkie siły polityczne w konstruktywny dialog i współpracę w parlamencie Czarnogóry; wzywa do dalszego wzmocnienia kontroli parlamentarnej nad procesem akcesyjnym oraz do zwiększenia zdolności w zakresie nadzoru budżetowego; pochwała parlament za to, że w dalszym ciągu wykazuje wysoką przejrzystość; wyraża zaniepokojenie z powodu nieproporcjonalnego użycia siły podczas protestów antyrządowych; ponownie podkreśla konieczność podjęcia należytych działań w następstwie „afery taśmowej”; apeluje o poprawę nadzoru parlamentarnego nad wdrażaniem środków mających na celu zwalczanie przestępczości zorganizowanej i korupcji;

7. zachęca rząd do poprawy dostępu do informacji publicznych, zwłaszcza w związku z dużymi projektami infrastrukturalnymi, takimi jak budowa autostrad, prywatyzacja, zamówieniami publicznymi i postępowaniami sądowymi;

8. z zadowoleniem przyjmuje nową strategię dotyczącą reformy administracji publicznej na lata 2016–2020, program reformy zarządzania finansami publicznymi, wejście w życie nowych przepisów dotyczących wynagrodzeń oraz uproszczenie procedur administracyjnych; wzywa do przydzielenia odpowiednich zasobów budżetowych na rzecz wdrożenia reformy administracji publicznej, a także do okazywania spójnej woli politycznej na rzecz racjonalizacji administracji publicznej, również z myślą o przygotowaniu do przystąpienia do UE; odnotowuje ograniczone postępy we wzmocnianiu zdolności administracyjnych; zachęca do całkowitego odpolitycznienia administracji publicznej; uważa, że zasadnicze znaczenie ma przestrzeganie kryterium merytorycznego oraz zasad profesjonalizmu, rozliczalności i przejrzystości oraz terminowego przeprowadzania ocen skutków, a także zagwarantowanie obywatelom prawa do dobrej administracji wolnej od korupcji i do informacji;

9. odnotowuje postępy w reformie sądownictwa, w tym poprawę zdolności instytucjonalnych; pozostaje zaniepokojony nieuprawnionymi naciskami na niezależność sądownictwa, zwłaszcza przy mianowaniu sędziów; podkreśla potrzebę wzmocnienia rozliczalności wymiaru sprawiedliwości poprzez wykazanie się dobrymi wynikami pod względem wdrażania kodeksów etyki i nowych systemów kar dyscyplinarnych dla sędziów i prokuratorów; podkreśla, że należy zrationalizować sieć sądową oraz w dalszym ciągu zwiększać zdolności w zakresie monitorowania zaległości w sądach i ograniczać liczbę nierozstrzygniętych spraw; wzywa do zwiększenia skuteczności rozliczalności instytucjonalnej i indywidualnej podczas rozpatrywania oskarżeń o korupcję, pranie pieniędzy i przestępczość zorganizowaną; podkreśla potrzebę skutecznego egzekwowania wyroków sądów związanych z dostępem do informacji oraz zwalczania powszechnej praktyki uznawania dokumentów za poufne w celu ograniczenia dostępu do nich; podkreśla znaczenie zwiększania świadomości obywateli na temat istniejących mechanizmów składania skarg;

10. odnotowując pewne postępy w dochodzeniach w sprawie zbrodni wojennych, wzywa właściwe organy do skutecznego prowadzenia dochodzeń w tych sprawach, ścigania i osądzania zbrodni wojennych oraz wymierzania kar za nie w celu zwalczania bezkarności zgodnie z międzynarodowymi standardami, zwłaszcza w odniesieniu do odpowiedzialnych funkcjonariuszy najwyższej rangi w strukturach dowodzenia; pochwała przyjęcie strategii ścigania zmierzającej do otwierania nowych spraw i osiągania konkretnych rezultatów; podkreśla potrzebę zapewnienia, aby ofiary zbrodni wojennych miały nieograniczony dostęp do wymiaru sprawiedliwości i sprawiedliwej rekompensaty oraz wzywa do pełnej ochrony świadków w postępowaniach w sprawie zbrodni wojennych;

11. z niepokojem zauważa, że korupcja jest nadal powszechna w wielu obszarach, z zadowoleniem przyjmuje jednak dalsze wzmocnianie przepisów antykorupcyjnych, między innymi poprzez zapewnienie pełnej operacyjności Agencji Antykorupcyjnej oraz powołanie specjalnych prokuratorów ds. zwalczania korupcji, oraz przeprowadzanie koniecznych specjalistycznych szkoleń długoterminowych; uważa, że należy zapewnić ich niezależność w prowadzeniu dochodzeń; podkreśla znaczenie bezstronnego politycznie, profesjonalnego i przejrzystego działania Agencji Antykorupcyjnej, zwłaszcza w odniesieniu do spraw związanych z korupcją na wysokim szczeblu i finansowaniem partii politycznych; ponownie podkreśla potrzebę wykazania się dobrymi wynikami pod względem skutecznych dochodzeń i wyroków

Czwartek, 16 marca 2017 r.

skazujących, w szczególności w sprawach o korupcję na wysokim szczeblu, a także środków przeciwdziałania korupcji, w tym przez stosowanie skuteczniejszych sankcji prawnych; wzywa nowy rząd, aby uczynił walkę z korupcją jednym ze swoich priorytetów, przeznaczając na to zadanie wystarczające zasoby ludzkie i budżetowe;

12. wzywa do skutecznego wdrożenia sektorowych planów działania w obszarach szczególnie podatnych na korupcję, takich jak zamówienia publiczne, prywatyzacja, miejskie planowanie przestrzenne, edukacja, opieka zdrowotna, samorząd lokalny i policja; wzywa do przeprowadzenia skutecznego dochodzenia w sprawach potencjalnie ujawnionych przez demaskatorów oraz do odpowiedniej ochrony demaskatorów; wzywa do uznania nielegalnego wzbogacenia za przestępstwo w czarnogórskim kodeksie karnym; wzywa do skutecznego wdrożenia umowy o współpracy między Eurojustem i Czarnogorą w celu poprawy współpracy sądowej w walce z poważną przestępczością; wzywa do zwiększenia ochrony demaskatorów;

13. odnotowuje przyjęcie planu działania na rzecz walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, a także podpisanie Protokołu dodatkowego do Konwencji Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi; podkreśla, że należy w dalszym ciągu wykazywać się dobrymi wynikami w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej, zwłaszcza jeśli chodzi o handel ludźmi i narkotykami oraz pranie pieniędzy, zapewnić lepszą współpracę między agencjami, a także w dalszym ciągu pogłębiać współpracę regionalną i międzynarodową w walce z przestępczością zorganizowaną; podkreśla potrzebę korzystania z usług specjalistycznych doradców z zakresu księgowości śledczej w regularnych dochodzeniach;

14. z zadowoleniem przyjmuje ulepszone ramy prawne na rzecz zwalczania handlu ludźmi; podkreśla jednak konieczność lepszej identyfikacji ofiar handlu oraz poprawy ich dostępu do pomocy, odszkodowań i ochrony;

15. z zadowoleniem przyjmuje nową strategię zwalczania brutalnego ekstremizmu, przyjętą na lata 2016–2018, która stanowi uzupełnienie krajowej strategii zapobiegania terroryzmowi, praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz zwalczania tych zjawisk; odnotowuje utworzenie nowej jednostki wywiadu mającej za zadanie identyfikację i monitorowanie potencjalnych członków brutalnych grup ekstremistycznych; uważa, że podstawowe znaczenie ma identyfikacja osób na początkowych etapach radykalizacji, tak aby zapobiec ich rekrutacji przez brutalne grupy ekstremistyczne i zapewnić ich udaną reintegrację społeczną; jest zdania, że działania podejmowane w tym celu powinny gwarantować przestrzeganie praw człowieka i podstawowych wolności zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami; podkreśla znaczenie zwiększania świadomości w zakresie monitorowania możliwych zagrożeń terrorystycznych;

16. uznając zaangażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w przygotowania akcesyjne, wzywa właściwe organy do dalszej poprawy dostępu organizacji społeczeństwa obywatelskiego do informacji związanych z UE, a także do dopilnowania, by konsultacje z tymi organizacjami były prowadzone w miarę możliwości w konstruktywny sposób; wzywa właściwe organy, by opracowały bardziej wspierające i włączające podejście w celu ułatwienia działalności oddolnej organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz zachęcały je do aktywnego udziału w przeglądzie całego procesu wyborczego; wzywa właściwe organy, by rozwijały finansowanie publiczne dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym, w bardziej zrównoważony, przejrzysty i wydajny sposób; wzywa odpowiednie organy do stworzenia korzystniejszych warunków dla wolontariatu i większej aktywności obywatelskiej; jest głęboko zaniepokojony faktem, że w dalszym ciągu prowadzone są kampanie oszczerstw oraz że dochodzi do prób zastraszania wobec niektórych działaczy organizacji społeczeństwa obywatelskiego; wzywa właściwe organy do zbadania i wyjaśnienia przyczyn tych prób oraz do wzmocnienia wysiłków na rzecz ochrony działaczy organizacji społeczeństwa obywatelskiego;

17. odnotowuje pewne postępy w poprawie sytuacji mniejszości, w tym zakończenie kilku reform legislacyjnych zapewniających większe dostosowanie do unijnych i międzynarodowych standardów praw człowieka; popiera przyjęcie strategii i planu działania na lata 2016–2020 na rzecz socjalnego włączenia społeczności romskiej i egipskiej; apeluje o przydzielenie odpowiednich środków budżetowych na prawidłowe wdrożenie tego planu działania; jest zaniepokojony podwójną dyskryminacją kobiet i dziewcząt w społeczności romskiej oraz kwestią dostępu społeczności romskiej oraz mniejszości egipskiej i aszkalskiej do opieki zdrowotnej, edukacji, mieszkalnictwa i zatrudnienia; zachęca właściwe organy do dalszego wzmocnienia wysiłków w celu ochrony praw osób LGBTI; wzywa właściwe organy do dalszych starań na rzecz

Czwartek, 16 marca 2017 r.

zwiększania świadomości na temat konieczności walki z dyskryminacją wśród ogółu społeczeństwa; pozostaje zaniepokojony faktem, że większość budynków publicznych, w tym ośrodki medyczne i wydziały uniwersyteckie, wciąż nie jest dostępna dla osób niepełnosprawnych, a liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych wciąż jest bardzo niska; wzywa do dalszych działań na rzecz ochrony wielonarodowej tożsamości regionu Zatoki Kotorskiej;

18. wzywa do dalszego wzmacniania instytucji praw człowieka, w tym Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Ministerstwa Praw Człowieka i Mniejszości, a także uważa, że należy poprawić poziom ich wiedzy na temat międzynarodowych i unijnych przepisów i standardów w zakresie ochrony praw człowieka; wyraża zaniepokojenie z powodu braku jednolitego podejścia i niskiego poziomu karalności naruszeń praw człowieka;

19. pozostaje zaniepokojony utrzymującą się przemocą domową i seksualną ze względu na płeć, brakiem postępowań karnych i stosownych wyroków skazujących sprawców zgodnie z międzynarodowymi standardami, a także niewystarczającym wsparciem dla ofiar i niedostateczną ich ochroną; wzywa do ustanowienia odpowiednich służb ochrony, poprawy odnośnej koordynacji międzyinstytucjonalnej, skutecznego wykorzystania nowej jednolitej bazy danych dotyczących przypadków przemocy domowej, a także wdrożenia strategii na rzecz zwalczania przemocy domowej na lata 2016–2020; podkreśla znaczenie edukacji i szkolenia pracowników instytucji państwowych w pracy z ofiarami; wzywa właściwe organy do zapewnienia odpowiedniej ochrony, zakwaterowania długoterminowego, wsparcia finansowego i programów edukacyjnych dla ofiar przymusowych małżeństw oraz skutecznego ścigania i skazywania sprawców; podkreśla znaczenie wspierania reprezentacji kobiet w polityce, w tym na kluczowych stanowiskach decyzyjnych, oraz zwiększenia ich dostępu do rynku pracy i lepszej reprezentacji na tym rynku; wzywa do opracowania polityki publicznej pomagającej zrównoważyć obowiązki zawodowe i rodzinne; odnotowuje ciągłą realizację planu działania na rzecz równości płci na lata 2013–2017; wzywa właściwe organy do przydziału odpowiednich środków w budżecie na jego wdrożenie; zwraca uwagę na wyzwania związane z koordynacją polityki w sprawie dzieci oraz na nierozwiązany problem przemocy wobec dzieci;

20. wzywa władze Czarnogóry do podjęcia koniecznych środków w celu zapobiegania przemocy wobec dzieci, handlowi ludźmi i przymusowym małżeństwom dzieci, o których wciąż donoszą organizacje pozarządowe;

21. podkreśla potrzebę stałych, zdecydowanych działań na rzecz harmonizacji systemu prawnego Czarnogóry z międzynarodowymi normami prawnymi i wolnościami w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, aby zapewnić poszanowanie zasad praworządności, konstytucyjności i legalności;

22. pozostaje zaniepokojony stanem wolności słowa i wolności mediów w Czarnogórze oraz brakiem skutecznych dochodzeń po stronie rządu w związku z atakami na dziennikarzy; ponownie wzywa właściwe organy, by rozwiązały toczące się od dawna sprawy dotyczące stosowania przemocy wobec dziennikarzy, zastraszania ich i wysuwania gróźb pod ich adresem, a także by podjęły działania w celu ochrony pracowników mediów oraz stworzenia bezpiecznego środowiska dla wolnego dziennikarstwa, w tym dziennikarstwa śledczego; jest zaniepokojony atakami, jakich dopuszczają się siły policyjne, oraz niedawnymi przypadkami wywierania presji i zastraszania dziennikarzy, w tym kampaniami oszczerstw, atakami fizycznymi i pogróżkami oraz przypadkami zakłócania pracy mediów podczas demonstracji antyrządowych, w tym arbitralnymi zatrzymaniami i konfiskatami sprzętu; wyraża zaniepokojenie utrzymującym się brakiem odpowiedniego dochodzenia w sprawie tych ataków i rozstrzygnięcia tych spraw; odnotowuje, że liczba spraw o zniesławienie pozostaje wysoka; podkreśla konieczność zapewnienia przejrzystości reklamy publicznej w mediach prywatnych, zmiany czarnogórskiego kodeksu karnego oraz wprowadzenia nowych kategorii przestępstw w celu zapobiegania atakom na dziennikarzy wykonujących swoje obowiązki zawodowe i karania sprawców takich ataków; uznaje środki prawne podjęte w celu zapewnienia większej niezależności finansowej i stabilności w odniesieniu do publicznego nadawcy RTCG oraz nawołuje do podjęcia dalszych działań w celu zapewnienia jego niezależności, w tym niezależności redakcyjnej; podkreśla potrzebę wspierania i wzmacniania istniejących mechanizmów samoregulacyjnych; podkreśla, że zmieniony kodeks etyki zawodowej dziennikarzy musi być skutecznie i jednolicie stosowany w całym środowisku medialnym; wzywa delegaturę UE i ambasady państw członkowskich, by w stosownych przypadkach bardziej regularnie wysyłały swoich obserwatorów na rozprawy przeciwko dziennikarzom i pracownikom mediów;

23. odnotowuje, że Państwowa Komisja Wyborcza ograniczyła dostęp dla mediów podczas wyborów w 2016 r.; wzywa do wdrożenia zaleceń dotyczących mediów zawartych w sprawozdaniu końcowym misji obserwacji wyborów OBWE/ODIHR na temat wyborów parlamentarnych, które odbyły się w 2016 r.,

Czwartek, 16 marca 2017 r.

24. odnotowując korzystne zmiany zachodzące w gospodarce, wzywa nowy rząd do podjęcia środków na rzecz zapewnienia stabilności budżetowej przy jednoczesnym wzmacnianiu praw socjalnych i ochrony konsumentów, do wdrożenia kolejnych reform strukturalnych w celu poprawy klimatu biznesowego i inwestycyjnego z myślą o tworzeniu miejsc pracy i wzroście oraz budowaniu bardziej zróżnicowanej gospodarki, w tym środków mających na celu ograniczenie sektora nieformalnego, a także do podkreślania potrzeby skutecznego zwalczania uchylania się od opodatkowania; z zadowoleniem przyjmuje otwarcie rozdziału 19 i wyraża przekonanie, że stanowi to najlepszą zachętę dla rządu do przyspieszenia prac nad włączeniem społecznym, zmniejszaniem ubóstwa i ograniczaniem sektora nieformalnego; wzywa do racjonalizacji wydatków publicznych, a także do zintensyfikowania wysiłków na rzecz wzmocnienia praworządności i egzekwowania umów; wzywa do rozwiązania problemu poważnych zaburzeń równowagi zewnętrznej oraz do ponownej oceny projektów inwestycji w infrastrukturę publiczną, które zagrażają stabilności budżetowej; wzywa do udostępnienia dalszych środków o charakterze finansowym i pozafinansowym w celu wspierania MŚP oraz do dalszych inwestycji w innowacje i zrównoważone projekty, aby pobudzać gospodarkę; wzywa do udoskonalenia dialogu społecznego;

25. odnotowuje, że mimo pewnych postępów w rozwoju infrastruktury transportowej, w tym dzięki Obserwatorium ds. Transportu w Europie Południowo-Wschodniej, brak dróg transgranicznych utrudnia handel i turystykę; z zadowoleniem przyjmuje dotychczasowe wysiłki na rzecz liberalizacji sektora kolejowego w Czarnogórze; podkreśla potrzebę koordynacji kwestii jakości połączeń z sąsiednimi krajami oraz umożliwienia tym krajom udziału w procesie planowania projektów infrastruktury;

26. podkreśla znaczenie wzmacniania sektora MŚP i udzielania mu wsparcia przez lepsze stanowienie prawa, finansowanie, wdrażanie polityki przemysłowej i ograniczanie gospodarki nieformalnej, a także przyspieszanie w całym kraju procedury elektronicznej rejestracji przedsiębiorstw;

27. zauważa, że szara strefa gospodarki w Czarnogórze nadal odpowiada za znaczny odsetek łącznego PKB; przypomina, że rozbudowana szara strefa gospodarki stanowi istotne wąskie gardło dla przedsiębiorczości i wzrostu gospodarczego, zachęca zatem Czarnogórę do podjęcia działań na rzecz jej ograniczenia;

28. z zaniepokojeniem zauważa, że wyniki niektórych projektów budowania zdolności finansowanych ze środków IPA nie są w pełni wykorzystywane ani monitorowane przez władze; podkreśla, że aby uzyskać pozytywne rezultaty władze muszą zapewnić odpowiednią dostępność personelu, przyjmując konieczne ustawodawstwo pozwalające na wykorzystywanie tych wyników oraz przyznać konieczną niezależność nowo utworzonym instytucjom;

29. odnotowuje niewielki spadek bezrobocia; z zadowoleniem przyjmuje krajową strategię zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich na lata 2016–2020 oraz towarzyszący jej plan działania na 2016 r.; wciąż jest zaniepokojony wysoką stopą bezrobocia wśród młodzieży oraz ograniczoną mobilnością pracowników; wzywa do wprowadzenia aktywnych instrumentów rynku pracy w celu zwiększenia wysokiej jakości zatrudnienia i wspierania kobiet, osób szczególnie narażonych, osób niepełnosprawnych i młodzieży poprzez edukację, poradnictwo zawodowe, szkolenia, zatrudnienie i prawa pracownicze; przypomina o znaczeniu aktywnego udziału w regionalnych inicjatywach dla młodzieży, takich jak Urząd Współpracy Regionalnej dla Młodzieży Bałkanów Zachodnich, w tym wykorzystywania istniejących programów mających na celu zwiększanie jakości sieci połączeń w regionie i walkę z bezrobociem młodzieży;

30. zauważa, że wydatki publiczne na edukację są dużo niższe niż średnia unijna; podkreśla potrzebę wprowadzenia koniecznych środków, zwłaszcza dotyczących opieki nad najmłodszymi dziećmi i opieki przedszkolnej, z której korzysta niestety bardzo niewiele dzieci, znacznie poniżej celu UE wynoszącego 95 % do 2020 r.; jest zdania, że należy zwrócić szczególną uwagę na brak dostępu osób niepełnosprawnych do szeregu uniwersytetów publicznych w kraju;

31. z zadowoleniem przyjmuje nową ustawę w sprawie środowiska naturalnego, a także krajową strategię dotyczącą transpozycji i wdrażania dorobku prawnego UE w dziedzinie środowiska i zmiany klimatu oraz towarzyszący jej plan działania na lata 2016–2020; podkreśla, że należy zwiększyć starania w zakresie wdrażania, zwłaszcza w dziedzinie ochrony jakości wody i środowiska naturalnego oraz zarządzania odpadami, jak również odnośne zdolności administracyjne na wszystkich szczeblach; wyraża zaniepokojenie z powodu znacznego opóźnienia w objęciu ochroną potencjalnego obszaru sieci Natura 2000 Ulcinj Salina; wzywa do dalszych wysiłków w celu zachowania bioróżnorodności Saliny i zrównoważonego rozwoju wybrzeża;

Czwartek, 16 marca 2017 r.

32. wzywa właściwe organy do podjęcia koniecznych działań na rzecz ochrony i konserwacji Jeziora Szkoderskiego, tak aby zachować jego właściwości ekologiczne, w tym jego integralność ekologiczną; apeluje do rządu o zapewnienie, by przekształcenie parków narodowych w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością należącą do państwa nie miało negatywnego wpływu na ich ochronę; w związku z tym podziela obawy formułowane w kontekście konwencji ramsarskiej i berneńskiej dotyczące specjalnego planu zagospodarowania przestrzennego dla Parku Narodowego Jezioro Szkoderskie, w tym projektu budowlanego Porto Skadar Lake; wyraża zaniepokojenie z powodu znacznych opóźnień w ustanowieniu ochrony obszarów zidentyfikowanych jako potencjalne obszary sieci Natura 2000, takie jak Park Narodowy Jezioro Szkoderskie; przypomina o potrzebie przeprowadzenia rzetelnych i strategicznych ocen oddziaływania na środowisko zgodnie z dorobkiem prawnym UE i normami międzynarodowymi;

33. podkreśla potrzebę wdrożenia międzynarodowych zobowiązań w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu; wyraża głębokie zaniepokojenie planem rządu związanym z rozwojem elektrowni węglowej Pljevlja II, który jest sprzeczny z zobowiązaniami podjętymi na mocy porozumienia paryskiego;

34. wyraża uznanie dla postępów w dziedzinie energii, w tym w obszarze połączeń z krajami partnerskimi; wzywa Czarnogórę do wprowadzenia przepisów wdrażających trzeci pakiet energetyczny, zwłaszcza dyrektywę w sprawie odnawialnych źródeł energii; pozostaje zaniepokojony nierównoważnym rozwojem elektrowni wodnych oraz faktem, że planowanie budowy wielu z tych elektrowni odbywa się bez rzetelnej oceny oddziaływania na środowisko, zwłaszcza w odniesieniu do ochrony różnorodności biologicznej oraz ich wpływu na obszary chronione, co jest wymogiem określonym w przepisach unijnych; wzywa właściwe organy do utrzymywania ścisłego nadzoru nad przybrzeżnym wydobywaniem gazu i ropy naftowej oraz do wdrożenia wszystkich zabezpieczeń przewidzianych w stosownym ustawodawstwie, regulacjach i dorobku prawnym UE;

35. w związku z przygotowaniem do szczytu w sprawie Bałkanów Zachodnich we Włoszech w 2017 r. wzywa władze Czarnogóry do zwiększenia starań na rzecz wdrożenia środków prawnych i regulacyjnych w dziedzinie transportu i energii (środki miękkie), aby spełnić założenia programu UE dotyczącego jakości sieci połączeń;

36. z zadowoleniem przyjmuje aktywne uczestnictwo i ciągłą konstruktywną rolę Czarnogóry we współpracy dobrosąsiedzkiej, regionalnej i międzynarodowej; zachęca do dalszej współpracy w tym zakresie; wyraża zdecydowane uznanie dla Czarnogóry za kontynuowanie pełnego dostosowania jej polityki zagranicznej do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE, w tym do decyzji Rady (WPZiB) 2016/1671, potwierdzającej unijne środki ograniczające wobec Rosji; z zadowoleniem przyjmuje udział Czarnogóry w unijnych misjach w ramach WPBiO; zachęca Czarnogórę, by w duchu konstruktywnej współpracy dobrosąsiedzkiej nadal rozwiązywała nierozstrzygnięte kwestie dwustronne ze swoimi sąsiadami, w tym nierozwiązane kwestie dotyczące wytyczenia granic z Serbią i Chorwacją, na jak najwcześniejszym etapie procesu akcesyjnego; ponawia apel do władz, aby wspierały rozstrzygnięcie kwestii sukcesyjnych związanych z dziedzictwem byłej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii (SFRJ); z zadowoleniem przyjmuje porozumienie w sprawie demarkacji granicy zawarte z Bośnią i Hercegowiną oraz ratyfikację porozumienia w sprawie demarkacji granicy z Kosowem; podkreśla potrzebę kontynuacji negocjacji dotyczących dostosowania porozumień w sprawie przekraczania granic i w sprawie ruchu granicznego; pochwała współpracę z sąsiednimi krajami w ramach procesu realizacji deklaracji z Sarajewa; wzywa Czarnogórę do respektowania wspólnych stanowisk UE w sprawie integralności statutu rzymskiego i powiązanych zasad przewodnich UE w sprawie umów o niedostarczaniu osób;

37. zauważa, że Czarnogóra, choć nie znajduje się bezpośrednio na szlaku zachodniobałkańskim, stanowi państwo tranzytu uchodźców i migrantów, z których większość pochodzi z Syrii; wzywa władze Czarnogóry do zapewnienia, aby migranci i uchodźcy ubiegający się o azyl w Czarnogórze lub podróżujący przez terytorium tego kraju byli traktowani zgodnie z prawem międzynarodowym i unijnym, w tym Konwencją dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r. i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej; wyraża zadowolenie z przyjęcia planu działania dotyczącego strefy Schengen oraz strategii zintegrowanego zarządzania migracjami na lata 2017–2020;

38. wzywa Komisję do dalszej współpracy ze wszystkimi państwami Bałkanów Zachodnich w sprawach związanych z migracją, by zapewnić przestrzeganie unijnych i międzynarodowych norm i standardów; z zadowoleniem przyjmuje dotychczasowe prace w tym zakresie;

Czwartek, 16 marca 2017 r.

39. z zadowoleniem przyjmuje aktywny udział Czarnogóry w szczycie w sprawie Bałkanów Zachodnich, który odbył się w 2016 r. w Paryżu, a zwłaszcza w tworzeniu programu dotyczącego jakości sieci połączeń; wzywa władze do wdrożenia nowo podpisanego porozumienia o przekraczaniu granicy z Albanią i do wdrożenia rozporządzenia w sprawie sieci transeuropejskich w odniesieniu do licencjonowania i umożliwiania wolnego dostępu do rynku kolejowego; odnotowuje, że choć rynek kolejowy w Czarnogórze został otwarty dla konkurencji w 2014 r., do tej pory żadne podmioty prywatne nie okazały zainteresowania wejściem na ten rynek; wzywa nowy rząd do zapewnienia otwartego rynku kolejowego, stosującego przejrzyste opłaty za dostęp do infrastruktury i alokację zdolności przepustowej w sposób w pełni zgodny z dorobkiem prawnym UE;

40. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie w maju 2016 r. protokołu w sprawie przystąpienia Czarnogóry do NATO w dowód uznania wysiłków reformatorskich tego kraju, a także obecną ratyfikację tego protokołu przez państwa członkowskie NATO, ponieważ NATO stanowi ważny czynnik stabilności i pokoju na Bałkanach Zachodnich; zachęca członków NATO w obrębie UE do priorytetowego potraktowania procesu ratyfikacyjnego oraz do uznania, że członkostwo w NATO jest dla Czarnogóry ważnym, symbolicznym i strategicznym elementem procesu integracji euroatlantyckiej; przypomina, że negocjacje w sprawie przystąpienia do UE są niezależne od procesu akcesyjnego do NATO;

41. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Czarnogóry.
